

Ačkoliv se obec Dubenec nestala za prusko-rakouské války v roce 1866 přímo dějištěm bojů, sehrála v dějinách této války nezanedbatelnou roli. Dne 26. června rozbila u obce svoje ležení rakouská brigáda generálmajora Knebela, aby den na to, o půl jedenácté, vyrazila zrychleným přesunem do bitvy u Trutnova.

Prusové obsadili budovu v Dubenci

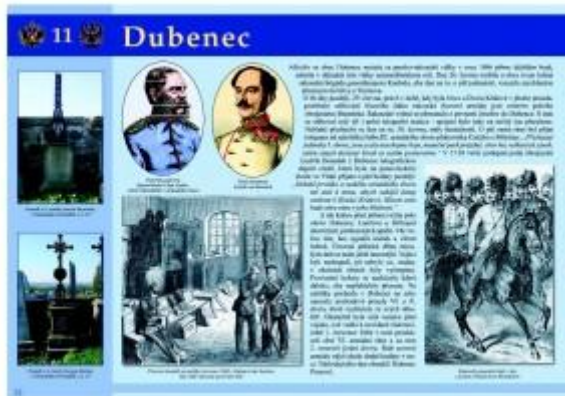
O tři dny později, 29. června, právě v době, kdy byla bitva u Dvora Králové v plném proudu, probíhalo stěhování hlavního štábu rakouské Severní armády pod velením polního zbrojmistra Benedeka. Rakouské velení se přesunulo z pevnosti Josefov do Dubence. S ním se stěhoval celý týl i polní telegrafní stanice – spojení bylo tedy na určitý čas přerušeno. Neblahé předtuchy se den na to, 30. června, staly skutečností. O půl osmé ráno byl přijat telegram od náčelníka štábu III. armádního sboru plukovníka Cattyho z Miletína: „*Přicházejí jednotky I. sboru; jsou zcela neschopny boje, muniční park prázdný, sbor bez veškerých zásob, zatím zaujal dočasný bivak za naším postavením.*“ V 17.30 večer podepsal polní zbrojmistr Ludvík Benedek z Dubence telegrafickou depeši císaři, která byla na panovnickém dvoře ve Vídni přijata o půl hodiny později: „*Debakl prvního a saského armádního sboru mě nutí k tomu, abych zahájil ústup směrem k Hradci Králové. Hlavní stan bude zítra ráno v jeho blízkosti.*“

rakouský generální štáb

A tak krátce před půlnocí ožila pole okolo Dubence, Lanžova a Hříbojed desetitisíce probuzených spáčů. Vše velice tiše, bez signálů trubek a víření bubnů. Úmorná pěšácká dřina minulých dnů se stala ještě únavnější. Vojáci byli nedospalí, pít nebylo co, studny v okolních obcích byly vyčerpány. Proviantní kolony se nacházely kdesi daleko, aby nepřekážely přesunu. Na začátku pochodu v Dubenci na sebe narazily pochodové proudy VI. a X. sboru, které vycházely ze svých

tábořišť. Okamžitě byla celá vesnice plná vojska, což vedlo k nevídané tlačenci. Ještě 1. července 1866 v noci procházeli obcí VI. armádní sbor a za ním 2. rezervní jízdní divize. Štáb severní armády odjel okolo druhé hodiny v noci. Následujícího dne obsadili Dubenec Prusové.

V roce 1866 kdy došlo k válce Rakouska s Pruskem byl Dubenec určen jako hlavní stan rakouské armády 27.května 1866 přišly ubytovací čtyři pruské jezdecké divize Edelsheim a 28.května 1866 se na dubenecku usadili Lichtenštejnští husaři. Na faře se ubytoval hlavní stan rakouské armády. Fara, hospodářské budovy i kostel byly přeplněny vojskem. Dubenecká pole byla určena jako místo bitvy, ale díky chybě ve velení rakouské armády se stalo, že obec byla plánované bitvy ušetřena. Osudného dne 1. Července přišla Pruská armáda v plné zbroji a zabírali lidem v obci drůbež a dobytek. Bylo z toho všeobecné vzbouření na vsi. Farář zde ošetřoval nemocné vojáky. Rakouská armáda se stahovala na zpět. Fara byla od května do září obsazena Pruským vojskem, hlavně štábními důstojníky.

Benedek s armádou ustupuje

Generál Benedek, jenž přesídlil z Josefova do Dubence a zde se na faře ubytoval, vydal rozkaz pro večer 29. června, dle kterého se měly všechny rakouské sbory postavit na hornatém hřebenu táhnoucím se od Jaroměře na západ k Miletínu čelem k severu. Jen VIII. sbor, jenž byl položen mezi Kašovem a silnicí zaloňovsko-litičskou, měl se postavit čelem k severovýchodu. Zároveň oznámeno, že armáda zůstane ještě příští den v tomto položení nad Dubencem, aby přijala hlavní bitvu. Bylať se II. armáda pruská pod velením kor. prince soustředila a utábořila kolem Dvora králové n. L. a Hradiště.

V té chvíli, kdy Benedek uvedený rozkaz v pátek vydal, nevěděl ještě o porážce a neuspořádaném ústupu armády gen. Clam-Gallase a Sasů. A proto, když druhý den, v sobotu 30 června se o tom dověděl, poznal, že jeho armáda je na levém boku I. armádou pruskou korunního prince Bedřicha Karla ohorožena, a proto vydal nový rozkaz, dle kterého se měla celá armáda stáhnouti zpět a zaujmout postavení na západ od Hradce Králové kol Chlumu. Vojsko se mělo dáti na pochod třemi směry a sice: silnicí přes Vřešťov, Cerekvici k Sadové, druhý směr přes Dubenec, Žiželoves, Máslojedy, třetí směr po státní silnici od Jaroměře ke Trotině. Třetí armádní sbor, té chvíle u Miletína tábořící, měl tam nejdéle vydržet a krýt tento ústup.